

Bruksela, 5 marca 2020 r.
(OR. en)

6650/20

ENV 160
ENER 77
IND 29
TRANS 102
ENT 27
SAN 77
AGRI 83

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Data:	5 marca 2020 r.
Do:	Delegacje
Nr poprz. dok.:	6338/20
Dotyczy:	Poprawa jakości powietrza – Konkluzje Rady

Delegacje otrzymują w załączniku konkluzje Rady na powyższy temat, przyjęte przez Radę na jej 3754. posiedzeniu, które odbyło się w dniu 5 marca 2020 r.

**Poprawa jakości powietrza
– projekt konkluzji Rady –**

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

1. PRZYPOMINA komunikat pt. „Europa, która chroni; Czyste powietrze dla wszystkich”¹, w którym przedstawiono działania polityczne UE na rzecz wspierania i ułatwiania racjonalnych pod względem kosztów środków zmniejszania emisji z różnych sektorów, które to środki podejmują państwa członkowskie, by osiągnąć swoje krajowe cele dotyczące redukcji emisji i spełniać normy jakości powietrza; w komunikacie dostrzega się podjęte już wspólne działania, określa możliwości finansowania, podsumowuje stan rzeczy i poziom przestrzegania przepisów oraz proponuje dalsze wzmocnienie działań z zakresu ich egzekwowania, a także kolejne kroki;
2. PRZYPOMINA, że zgodnie z 7. programem działań w zakresie środowiska należy zapewnić, by do 2020 r. jakość ta znacząco się poprawiła, przybliżając się do poziomów rekomendowanych przez WHO;²
3. PRZYPOMINA pierwszą prognozę w sprawie czystego powietrza³, w której przewiduje się, że dzięki pełnemu wdrożeniu pakietu środków przyjętych przez współprawodawców od przyjętego w 2013 r. programu „Czyste powietrze dla Europy” można doprowadzić do tego, by do 2030 r. stężenie pyłu drobnego na większości terytorium UE było poniżej wartości określonych w wytycznych Światowej Organizacji Zdrowia, i zapewnić znaczne zmniejszenie skutków dla zdrowia;

¹ Dok. 9048/18.

² Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1386/2013/UE z dnia 20 listopada 2013 r. w sprawie ogólnego unijnego programu działań w zakresie środowiska do 2020 r. „Dobra jakość życia z uwzględnieniem ograniczeń naszej planety” (Dz.U. L 354 z 28.12.2013, s. 171).

³ Dok. 10360/1/18 REV 1

4. PRZYPOMINA wnioski ze sprawozdania specjalnego nr 23/2018 Europejskiego Trybunału Obrachunkowego pt. „Zanieczyszczenie powietrza: Nasze zdrowie nadal nie jest wystarczająco chronione”⁴, w którym podkreśla się potrzebę wprowadzania dalszych skutecznych środków na rzecz jakości powietrza i spójnego prawodawstwa we wszystkich politykach Unii oraz potrzebę uwzględnienia najnowszych dowodów naukowych dotyczących wpływu na zdrowie ludzi i wytycznych WHO;
5. Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE ocenę adekwatności dyrektyw o jakości powietrza⁵ i PRZYJMUJE DO WIADOMOŚCI wnioski z tej oceny; PRZYJMUJE DO WIADOMOŚCI stwierdzenie, że dyrektywy o jakości powietrza co do zasady spełniają swoją rolę i są spójne z ogólnymi ramami unijnej polityki czystego powietrza, w tym w szczególności z dyrektywą w sprawie krajowych poziomów emisji (NEC); PRZYZNAJE, że dyrektywy tworzą spójną podstawę prawną na rzecz poprawy jakości powietrza w UE i zharmonizowanych kryteriów oceny jakości powietrza w całej UE;
6. PRZYZNAJE, że unijna polityka czystego powietrza znacząco przyczynia się do poprawy jakości powietrza w UE; w porównaniu z 2008 r. mniej osób jest obecnie narażonych na szkodliwe zanieczyszczenie powietrza; PODKREŚLA niemniej, że zanieczyszczenie powietrza nadal jest najważniejszą związaną ze środowiskiem naturalnym przyczyną problemów zdrowotnych w UE; ocenia się, że co roku powoduje ponad 400 000 przedwczesnych zgonów; PRZYPOMINA, że szczególnie narażeni są ludzie w obszarach miejskich; PRZYZNAJE, że zanieczyszczenie powietrza ma szkodliwe skutki dla ekosystemów i przyczynia się do utraty różnorodności biologicznej;
7. Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE fakt, że w dyrektywach o jakości powietrza zamieszczone są wytyczne dotyczące ustanowienia reprezentatywnego i dobrej jakości monitorowania jakości powietrza; dyrektywy określają jasne normy jakości powietrza i ułatwiają wymianę rzetelnych, obiektywnych i porównywalnych informacji na temat jakości powietrza w państwach członkowskich, w tym przekazywanie ich szerszej opinii publicznej, dzięki czemu zwiększa się wiedza na ten temat; dyrektywy wspierają też wdrożenie i wzmocnienie norm jakości powietrza; PRZYZNAJE niemniej, że pojawiły się pewne obawy co do faktu, że niektóre przepisy umożliwiają, w pewnych przypadkach, pewien stopień uznaniowości co do projektowania sieci monitorowania;

⁴ Dok. 15782/18.

⁵ Dok. 14712/19.

8. **PODKREŚLA**, że dzięki ustalonym normom jakości powietrza, w szczególności wartościom granicznym, w ostatniej dekadzie nastąpiła znaczna poprawa jakości powietrza; **UWAŻA**, że konieczne jest utrzymanie stosowania wartości granicznych, by chronić zdrowie obywateli; **PRZYZNAJE**, że dyrektywy o jakości powietrza nie były niemniej w pełni skuteczne i że jest pole do poprawy istniejących ram z myślą o zapewnieniu, by w całej UE jakość powietrza była dobra, dzięki czemu będzie się unikać szkodliwych skutków dla zdrowia ludzi i środowiska jako całości;
9. **ZWRACA UWAGĘ** na fakt, że nałożony w ramach dyrektyw o jakości powietrza wymóg dotyczący podejmowania działań naprawczych w przypadku zaobserwowanych przekroczeń ma decydujące znaczenie dla osiągnięcia poprawy jakości powietrza, ale **PRZYZNAJE**, że działania podejmowane na szczeblu lokalnym, krajowym i unijnym nie zawsze wystarczają do spełnienia norm jakości powietrza i maksymalnego ograniczenia przekroczeń, oraz że w kilku obszarach nadal występują wyzwania związane z wdrażaniem, w tym konieczność zapewnienia spójności działań, zarówno między różnymi szczeblami administracji, jak i między różnymi sektorami;
10. **Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE** wyrażony przez Komisję w komunikacie w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu cel, by w większym stopniu likwidować zanieczyszczenia w drodze działań zapobiegawczych i naprawczych, oraz planowane działania temu służące. **PODKREŚLA** znaczenie wyciągnięcia wniosków z oceny obowiązującego prawodawstwa w zakresie jakości powietrza, w tym wyników oceny adekwatności, w celu rozważenia, czy należy zmienić obecne ramy prawne, aby umożliwić sprawniejsze i skuteczniejsze wdrażanie i egzekwowanie przepisów dotyczących jakości powietrza z uwzględnieniem najnowszych dowodów naukowych dotyczących skutków dla zdrowia ludzi i środowiska; **PODKREŚLA**, że wszelkie wnioski ustawodawcze powinny być poddawane, w stosownych przypadkach, wszechstronnej ocenie skutków;

11. Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE wyrażony przez Komisję zamiar dokonania zmiany norm jakości powietrza i OCZEKUJE na dyskusje na temat stosownych wniosków, w tym na temat ewentualnego lepszego dostosowania unijnych norm jakości powietrza do wytycznych WHO dotyczących jakości powietrza, które obecnie są poddawane przeglądowi i aktualizacji; PODKREŚLA, że głównym celem zaostrzenia norm jakości powietrza jest zredukowanie negatywnych skutków zanieczyszczenia powietrza dla zdrowia i środowiska; KŁADZIE NACISK na znaczenie dążenia do osiągnięcia poziomów jakości powietrza określonych w wytycznych WHO; osiągnięcie tych poziomów przyczynia się do realizacji odpowiednich oenzetowskich celów zrównoważonego rozwoju; niemniej STWIERDZA Z ZANIEPOKOJENIEM, że pomimo wysiłków na rzecz zredukowania zanieczyszczenia powietrza na szczeblu zarówno unijnym, jak i państw członkowskich, w wielu państwach członkowskich normy jakości powietrza w odniesieniu do niektórych substancji zanieczyszczających nadal nie są spełnione i że jak najszybciej należy podjąć właściwe działania na wszystkich szczeblach;
12. ZACHEŃCA Komisję do uzupełnienia przeglądu norm jakości powietrza, w szczególności wartości dopuszczalnych, które są skuteczne i nadal mają zasadnicze znaczenie dla zapewnienia minimalnego poziomu ochrony, o dalsze rozważania na temat tego, w jaki sposób podejście oparte na wskaźnikach przeciętnego narażenia może przyczynić się do zmniejszenia całkowitego narażenia ogółu ludności we wszystkich obszarach, przy uwzględnieniu wpływu na najbardziej narażone grupy, w wyznaczonych strefach i aglomeracjach, zgodnie z dyrektywą 2008/50/WE⁶, oraz do poprawy zdrowia ludzi; Ponadto ZWRACA SIĘ do Komisji, by rozważyła przegląd obecnych norm jakości powietrza pod względem zawartości ozonu w świetle oceny różnych czynników mających wpływ na poziomy ozonu, takich jak uwarunkowania geograficzne i klimatologiczne;
13. STWIERDZA, że główne źródła zanieczyszczenia w UE to transport, drogowy i inny; sektor komercyjny, instytucjonalny i gospodarstw domowych, w tym ogrzewanie budynków mieszkalnych; produkcja i dystrybucja energii; wykorzystanie energii w przemyśle; procesy przemysłowe i użytkowanie produktów; rolnictwo i odpady;

⁶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy (Dz.U. L 152 z 11.6.2008, s. 1).

14. **PODKREŚLA**, że skuteczna polityka czystego powietrza wymaga zintegrowanego podejścia, aby zapewnić spójność, która będzie regularnie oceniana, z innymi politykami dotyczącymi środowiska i z wszystkimi innymi stosownymi obszarami polityki, takimi jak polityka dotycząca klimatu, przemysłu, energii, transportu i rolnictwa, w tym prawodawstwo dotyczące źródeł emisji, i które to podejście lepiej wykorzystuje synergie pomiędzy wszystkimi obszarami polityki oraz możliwości oferowane przez gospodarkę o obiegu zamkniętym, unikając kompromisów; **KŁADZIE NACISK** na potrzebę zapewnienia obopólnych korzyści między działaniami w dziedzinie klimatu a jakością powietrza, jak należy ocenić w komunikacie Komisji „Czysta planeta dla wszystkich – europejska długoterminowa wizja strategiczna dobrze prosperującej, nowoczesnej, konkurencyjnej i neutralnej dla klimatu gospodarki⁷”, które doprowadzą do poprawy jakości powietrza, zdrowia ludzi i ekosystemów;
15. **PODKREŚLA**, że cele dotyczące jakości powietrza powinny być w pełni odzwierciedlone w unijnym prawodawstwie dotyczącym źródeł emisji i w projektowaniu w ramach Europejskiego Zielonego Ładu nowych inicjatyw sektorowych, w tym dotyczących inteligentnej mobilności, inteligentnej integracji sektorowej, energii odnawialnej, renowacji budynków, ogrzewania mieszkań, rolnictwa i przemysłu, w tym wytwarzania energii; w tym kontekście **PODKREŚLA** wspólną odpowiedzialność UE i państw członkowskich za utrzymywanie i poprawę jakości powietrza; **ZWRACA SIĘ** do Komisji o zapewnienie, by wszelkie wnioski dotyczące unijnego ustawodawstwa w sprawie źródeł emisji wystarczająco przyczyniały się do osiągnięcia norm jakości;
16. **UWAŻA**, że należy regularnie kontrolować skutki pakietu UE w sprawie polityki czystego powietrza jako całości; w tym względzie **STWIERDZA**, że sporządzana co dwa lata prognoza w sprawie czystego powietrza zapewnia regularną aktualizację sytuacji w zakresie jakości powietrza w UE oraz że pierwsze sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego w sprawie postępów we wdrażaniu dyrektywy NEC ma zostać przyjęte w 2020 r.; ponadto **STWIERDZA**, że w toku jest ocena dyrektywy o emisjach przemysłowych, która będzie zawierać dalszą ocenę powiązań pomiędzy prawodawstwem dotyczącym jakości powietrza i ustawodawstwem ograniczającym emisje z największych zakładów przemysłowych i instalacji energetycznego spalania w Europie, i **WZYWA** Komisję do zapewnienia, by uwzględnione zostały wszystkie istotne źródła zanieczyszczenia przemysłowego;

⁷ Dok. 15011/18.

17. **PODKREŚLA**, że w ocenie adekwatności stwierdzono, iż unijne polityki w dziedzinie energii i klimatu ogólnie przyczyniają się do poprawy jakości powietrza; **PODKREŚLA**, że zasadnicze znaczenie ma to, by nowe wymagania w zakresie efektywności energetycznej i emisji określone w dyrektywie w sprawie ekoprojektu, w tym w odniesieniu do ogrzewaczy i kotłów, oraz nowe unijne kryteria zrównoważonego rozwoju w ramach dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii⁸, reforma wspólnej polityki rolnej (WPR), a także krajowe programy ograniczania zanieczyszczenia powietrza (NAPCP) oraz krajowe plany w dziedzinie energii i klimatu przyczyniały się do stałej spójności i synergii przy unikaniu kompromisów, na przykład w przypadku wykorzystywania biomasy do ogrzewania budynków mieszkalnych i średniej wielkości obiektów energetycznego spalania;
18. **Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE** wyrażony przez Komisję zamiar podjęcia dalszych działań w odniesieniu do dekarbonizacji sektora transportu w kierunku mobilności bezemisyjnej, co powinno również przynieść dodatkowe korzyści dla jakości powietrza; **ZGADZA SIĘ** z tym, jak ważne jest przeciwdziałanie zanieczyszczeniu powietrza powodowanemu przez emisje pochodzące z transportu, zwłaszcza w miastach, w tym wpływ importowanych pojazdów używanych; **Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE** zamiar Komisji dotyczący proponowania bardziej rygorystycznych norm emisji zanieczyszczeń powietrza dla pojazdów napędzanych silnikiem spalinowym, z uwzględnieniem również substancji zanieczyszczających, które nie podlegają jeszcze regulacjom; **ZACHĘCA DO** wzmocnienia kontroli zgodności eksploatacyjnej z normami emisji zanieczyszczeń w odniesieniu do pojazdów napędzanych silnikiem spalinowym, ze szczególnym naciskiem na testowanie w rzeczywistych warunkach jazdy;
19. **Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE FAKT**, że Komisja zamierza proponować dalsze działania na rzecz redukcji emisji pochodzących z transportu morskiego, z uwzględnieniem globalnego charakteru żeglugi międzynarodowej, i z żeglugi śródlądowej, a także środki mające na celu poprawę jakości powietrza w portach i w pobliżu portów lotniczych; w tym kontekście **WSPIERA** czynione przez umawiające się strony konwencji barcelońskiej na COP21 starania dotyczące Morza Śródziemnego;

⁸ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82).

20. PRZYJMUJE DO WIADOMOŚCI wnioski z oceny adekwatności, zgodnie z którymi emisje amoniaku, prekursora pyłu zawieszonego, zmniejszyły się w ostatnim dziesięcioleciu dużo mniej niż inne emisje, między innymi z powodu braku konkretnego prawodawstwa dotyczącego źródeł emisji; UZNAJE, że sektor rolnictwa jest głównym źródłem łącznych emisji amoniaku w całej UE; PODKREŚLA, że środki służące łagodzeniu takich emisji są już dostępne oraz technicznie i ekonomicznie opłacalne, i ZACHĘCA do szerszego ich stosowania; STWIERDZA, że choć WPR została poddana serii reform w celu poprawy jej zrównoważoności środowiskowej, dalsza poprawa zależy od wyniku negocjacji w sprawie jej przyszłości po 2020 r.;
21. Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE starania dotyczące już podjętych przez UE i państwa członkowskie wspólnych działań, takich jak dialogi na temat czystego powietrza i Forum na rzecz Czystego Powietrza; WSPIERA wzmocnioną współpracę między UE, państwami członkowskimi oraz władzami regionalnymi i lokalnymi; WSPIERA również współpracę regionalną i konkretne działania mające na celu zwalczanie transgranicznego zanieczyszczania powietrza, w tym w ramach konwencji EKG ONZ w sprawie powietrza;
22. PRZYZNAJE, że zgodnie z ostatnimi ocenami⁹ zanieczyszczenie powietrza w krajach Bałkanów Zachodnich, w szczególności na obszarach miejskich i przemysłowych, nadal stanowi poważną przyczynę problemów zdrowotnych i wywiera negatywny wpływ na środowisko; Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE fakt, że Komisja zamierza przyjąć Zielony program działań dla Bałkanów Zachodnich z myślą o wsparciu krajów tego regionu w podejmowaniu skutecznych działań w zakresie transformacji ekologicznej, w tym poprawy jakości powietrza dzięki dostosowaniu do unijnych norm jakości powietrza;

⁹ Wydawnictwo Europejskiej Agencji Środowiskowej (nr 1/2020); „Kraje Bałkanów Zachodnich – 20 lat współpracy z EOG – najważniejsze wydarzenia, osiągnięcia i przyszłe działania” (*Western Balkan Countries (20 years of cooperation with the EEA - Key developments, achievements and the way ahead)*) (EOG, Kopenhaga, 2019 r.)

23. ZGADZA SIĘ, że dodatkowe wytyczne i, w stosownych przypadkach, jaśniejsze wymogi w samych dyrektywach o jakości powietrza, przy uwzględnieniu – w razie konieczności – szczególnych lokalnych uwarunkowań, mogą przyczynić się do tego, by monitorowanie, modelowanie i przepisy dotyczące planów i środków oraz ich wdrażania były skuteczniejsze i efektywniejsze, oraz by stosować w stosunku do nich bardziej zharmonizowane podejścia; POPIERA planowane działania Komisji w tym zakresie w ramach Europejskiego Zielonego Ładu, w tym poprzez wykorzystanie możliwości oferowanych przez cyfryzację;
24. PODKREŚLA potrzebę inwestycji koniecznych do wspierania redukcji zanieczyszczenia powietrza, ponieważ korzyści płynące z polityk dotyczących jakości powietrza znacznie przekraczają koszty ich realizacji; PODKREŚLA znaczenie priorytetowego traktowania, dostępności i wykorzystania dostępnych środków finansowych na poprawę jakości powietrza; w tym kontekście SUGERUJE, by udostępnić konkretne inicjatywy, bez uszczerbku dla rezultatów toczących się negocjacji w sprawie WRF, dla najbardziej racjonalnych pod względem kosztów środków poprawy zdrowia w obszarach o szczególnych cechach geograficznych lub klimatologicznych, które sprawiają, że przestrzeganie dopuszczalnych wartości w zakresie jakości powietrza jest trudniejsze; SUGERUJE, w odpowiednich przypadkach, wykorzystywanie wspólnych korzyści dotyczących celów z zakresu klimatu i jakości powietrza jako dźwigni dla prywatnego inwestowania;
25. zgodnie ze swoimi konkluzjami z 5 grudnia 2019 r.¹⁰ JEST ZDANIA, że opodatkowanie energii jako instrument fiskalny może być ważnym elementem zachęt gospodarczych, które kierują skuteczną transformacją energetyczną, prowadząc do niskiego poziomu emisji gazów cieplarnianych oraz do inwestycji w zakresie oszczędności energii, przy jednoczesnym przyczynianiu się do trwałego wzrostu;
26. PRZYJMUJE DO WIADOMOŚCI toczące się oceny stosownych wytycznych dotyczących pomocy państwa, w tym w zakresie środowiska i energii; oceny te mają służyć odzwierciedleniu celów politycznych Europejskiego Zielonego Ładu, wspierających racjonalną pod względem kosztów transformację w kierunku neutralności klimatycznej do 2050 r., i ułatwieniu wycofania paliw kopalnych, w szczególności tych najbardziej zanieczyszczających środowisko, zapewniając jednocześnie równe warunki działania na rynku wewnętrznym. PODKREŚLA potrzebę pełnego odzwierciedlenia celów w zakresie jakości powietrza w ocenie wytycznych dotyczących pomocy państwa;

¹⁰ Dok. 14608/19

27. **PODKREŚLA** znaczenie zapewnienia sprawiedliwej transformacji oraz **KŁADZIE NACISK** na potrzebę zapewnienia czystej, przystępnej cenowo energii w wystarczającej ilości wszystkim obywatelom europejskim, w szczególności gospodarstwom domowym o niskich dochodach;
28. **PODKREŚLA**, że zasadnicze znaczenie ma podnoszenie świadomości i lepsze informowanie społeczeństwa na temat jakości powietrza i jej wpływu na zdrowie i ekosystemy i **POPIERA** Komisję w tym zakresie.
-